

WSTĘP

Niniejsza publikacja stanowi swoisty przegląd współczesnego stanu badań nad problematyką stosunków polsko-francuskich i dziejów Francji w XX wieku. Warto zwrócić szczególną uwagę na trzy założenia przyjęte podczas przygotowywania niniejszego zbioru szkiców jako całości.

Po pierwsze, wśród trzynastu tekstów znajdują się artykuły autorstwa zarówno badaczy polskich (jedenaście artykułów), jak i francuskich (dwa teksty). Jeśli spojrzeć na publikację przez pryzmat języków, w których zostały napisane poszczególne szkice, zgromadzono w niej osiem tekstów w języku polskim oraz pięć w języku francuskim. Publikacja jest więc nie tylko przejawem aktywnej współpracy między badaczami z Polski i Francji, ale – można mieć taką nadzieję – przyczyni się również do pogłębienia wymiany myśli i wzajemnej większej znajomości rezultatów badań uczonych z obu krajów.

Po drugie, za istotny należy uznać fakt zebrania w jednym tomie szkiców uczonych o znanym i cenionym dorobku naukowym oraz tekstów młodych badaczy zajmujących się problematyką francuską i stosunkami polsko-francuskimi. Do tej drugiej grupy zalicza się niżej podpisani.

Po trzecie wreszcie, niniejsza publikacja ma charakter interdyscyplinarny. Wśród Autorów, obok historyków, znaleźli się także politolodzy, romanści i geografowie. Z tym wiąże się oczywiście szersze spojrzenie na prezentowaną problematykę oraz skupienie w jednym tomie rozmaitych perspektyw badawczych.

Charakter poszczególnych szkiców jest dość zróżnicowany. Są teksty zgłębiające wybrany aspekt w określonym, stosunkowo krótkim zakresie chronologicznym, jak również artykuły bardziej przekrojowe. Obok dominujących ilościowo szkiców z zakresu historii politycznej i historii dyplomacji znalazły się również artykuły przynależne do historii społecznej i traktujące o sprawach narodowościowych, ale także teksty o wzajemnych kontaktach kulturalnych i naukowych. Wśród zgromadzonych artykułów znajdują się zarówno próby syntez pewnych zagadnień, jak i przyczynki oraz relacje o charakterze *miscellanea*. Wydawnictwo prezentuje nowe ustalenia, ale także nowe interpretacje już niegdyś opisywanych wydarzeń. Należy nadmienić, że zamieszczone teksty opierają się przede wszystkim na historiografii francuskiej i polskiej, w poszczególnych przypadkach odwołując się do publikacji z innych krajów.

Szkice zostały ułożone według układu chronologiczno-problemowego. Pierwsze trzy teksty – autorstwa Tomasza Schramma, Małgorzaty Gmurczyk-Wrońskiej oraz Isabelle Davion – dotyczą historii politycznej i historii dyplomacji w okresie dwudziestolecia międzywojennego. Do tej grupy można również zaliczyć artykuł Frédéric Dessberga, z tym jednak zastrzeżeniem, że tekst jako całość – przy ewident-

nym skupieniu się przede wszystkim na okresie międzywojennym – ma charakter przekrojowy, ponieważ autor sięga w analizie aż do wydarzeń z XXI wieku. Kolejne dwa szkice – Przemysława M. Żukowskiego oraz Michała K. Nowaka – prezentują stosunki polsko-francuskie, przede wszystkim w latach 20. XX wieku, z perspektywy kontaktów kulturalnych i naukowych. Tekst Mateusza Gajdy odnosi się już do okresu bezpośrednio poprzedzającego wybuch II wojny światowej, zaś szkic Pawła Sękowskiego traktuje o okresie wojennym. Następne teksty – Józefa Łaptosa, Witolda Zahorskiego i Magdaleny Heruday-Kielczewskiej – podejmują problematykę społeczno-polityczną po II wojnie światowej. Dwa ostatnie szkice dotyczą zagadnienia kultury strategicznej Francji po zimnej wojnie (tekst Michała Cholewy) oraz podziałów administracyjnych Francji w ujęciu historyczno-geograficznym (tekst Sławomira Dorockiego i Pawła Brzegowego) i dotyczą bezpośrednio Francji, nie zaś stosunków polsko-francuskich.

Ze względu na specjalistyczny charakter niniejszego tomu, jak również z przyczyn praktycznych (dwujęzyczny charakter publikacji, różnice w zapisach niektórych nazwisk w językach polskim i francuskim), wyjątkowo ten zeszyt „Prac Historycznych” zaopatrzone jest w indeks wszystkich osób występujących w tomie.

Adresatami niniejszego zbioru szkiców są przede wszystkim polscy i francuscy badacze czytający w obu językach bądź przynajmniej w jednym z nich. Wynika to z celu, jaki przyświecał przygotowaniu tego wydawnictwa, a jest nim przyczynienie się do bliższego poznania, a w dalszej kolejności – do współpracy badaczy z Polski i Francji oraz badaczy polskich z różnych ośrodków badawczych w Polsce, a zajmujących się szeroko pojętą problematyką historii Francji i stosunków polsko-francuskich w XX wieku. Oczywiście, wszyscy Czytelnicy zainteresowani tymi zagadnieniami również znajdą w niniejszej publikacji interesujące teksty.

Paweł Sękowski